

РОБЪРТ ШЕКЛИ НАГРАДА ЗА РИСКА

Превод от английски: [Неизвестен], —

chitanka.info

Редър предпаливо погледна през прозореца. Отпред беше пожарното стълбище, по-надолу — тесният проход между къщите, където имаше стара количка и кофи за боклук. Иззад кофите се показва черна ръка и нещо в нея блесна. Редър падна по гръб. Куршумът прободя стъклото на прозореца, заби се в тавана и го посипа с мазилка.

Вече беше ясно: прозорецът и стълбището се пазеха така, както и вратата.

Той лежеше, изпънал се върху напукания линолеум, зяпаше дупката в тавана и се вслушваше в шумовете зад вратата. Лицето му — мръсно, уморено, с двудневна брада — беше изкривено от страх; ту застиваше, ту се събуждаше отново, но сега беше с добре изписана решителност: очакването на смъртта го бе проеобразило.

Единият от убийците беше в прохода, другите двама — на стълбищната площадка. Беше в капан. Значи мъртъв.

Е, все още се движеше, все още дишаше, но само поради небрежността на смъртта. След няколко минути тя ще се заеме с него. Ще направи дупки по тялото и лицето му, майсторски ще разкраси с кръв дрехите, ще сгърчи ръцете и краката му в причудливия пирует на мъртвешки танц. Редър прехапа устни до болка. Искаше му се да живее! Трябва да има изход! Преобърна се по корем и огледа евтината, мръсна стаичка, в която убийците го бяха притиснали. Типичен едностаен гроб. Вратата се пази, пожарното стълбище също. И само малката баня без прозорец...

Изпълзя в банята и се изправи. На тавана имаше неравна дупка, почти колкото длан. Ако можеше да я разшири и да се вмъкне през нея на горния етаж...

Чу се глух удар. Убийците бяха нетърпеливи. Разбиваха вратата.

Огледа дупката. Не, за това не бива дори да си помисля — нямаше време.

А те разбиваха вратата, като подвикваха при всеки удар. Скоро ключалката ще се откърти или пантите ще излетят от прогнилата каса. Тогава вратата ще падне и ще влязат ония двамата, ще изтупат праха от саката си...

Не, някой трябва да му помогне! Извади миниатюрния телевизор от джоба си. Образът беше лош, но звукът — висок и ясен. Вслуша се в професионалния глас на Майк Тери.

„... абсолютна дупка — крещеше Тери. — Да, приятели, Джим Редър се забърка в ужасна каша. Вие, разбира се, помните как той се криеше под чуждо име в един третокласен хотел на Бродуей. На пръв поглед беше в безопасност, но един от прислугата го позна и събщи на бандата на Томпсън...“

Вратата трещеше от непрекъснатите удари. Редър слушаше малкия телевизор.

„Джим Редър едва успя да избяга от хотела. Преследван по петите, влезе в каменната къща на номер сто петдесет и шест на Уест-Енд авеню. Искаше да избяга по покривите. И това щеше да стане, приятели, щеше да стане! Но вратата на мансардата се оказа заключена. Изглеждаше сякаш идва краят на Джим... Но тогава той откри, че апартамент номер седем не е заключен и в него няма никой. Влезе... — Тук Тери направи ефектна пауза и възкликна: — И се хвана! Хвана се като мишка в капан. Сега бандата на Томпсън разбива вратата. Тя пази и пожарното стълбище. Нашата телекамера е разположена в съседната къща и ви показва цялата картина в едър план. Погледнете, приятели — нима Джим Редър е останал без всякаква надежда?!“

„Нима няма никаква надежда?“ — повтори наум Редър, облян в пот в тъмната и задушна баня, вслушан в настойчивите удари по вратата.

„Хайде! — изведнъж извика Майк Тери. — Дръж се, Джим Редър! Дръж се още малко. Може би надежда все пак има. Току-що по специалния канал ми позвъни един наш зрител, добър самарянин. Този човек предполага, че може да помогне, Джим. Чуваш ли ни, Джим Редър?“

Джим чуваше как пантите вече излизат от касата.

— Хайде, сър, хайде! — бързаше Майк Тери. — Как се казвате?

— Е-е... Феликс Бартольмю.

— По-спокойно, мистър Бартольмю. Кажете веднага...

— Добре, ето какво, мистър Редър — започна треперещ старчески глас. — Някога съм живял в къщата на номер сто петдесет и шест на Уест-Енд авеню, в същия апартамент, в който сте сега. Та ето какво — банята има прозорец. Покрит е с тапет, но го има.

Редър мушна телевизора в джоба. Определи мислено очертанията на прозореца и удари по него. Звъннаха стъкла и в банята

нахлу ослепителната дневна светлина. Като изби остриите парчета от рамката, погледна надолу. Там, дълбоко в ниското, имаше бетониран двор. Пантите на външната врата излетяха. Редър чу как тя се отваря. Светкавично се прехвърли през прозореца, увисна на ръце и скочи.

Падането го замая. Едва се изправи, олюлявайки се. През прозореца на банята се показа бледо лице.

— Върви му на глупака — каза онзи, наведен навън и насочил дулото на револвера си към Редър.

В този момент в банята се взриви димна бомба. Изсвистя куршум и стрелецът, ругаейки, се обърна. В двора също се взривиха няколко бомби и димът скри Редър.

От джоба се чу ликуващият глас на Майк Тери: „А сега се спасявай! Бягай, Джим Редър, спасявай си кожата! По-бързо, докато убийците са ослепени от дима. И благодаря на добрата самарянка Сара Уинтърс, дом три-четири-две-едно на Едгар стрийт, че пожертва пет димни бомби и нае човек да ги хвърли.“

После продължи по-спокойно: „Днес вие спасихте един човешки живот, мисис Уинтърс. Няма ли да разкажете на зрителите ни как...“

Редър се затича през пълния с дим двор, покрай въжетата с пране, оттам излезе на улицата. След това, приведен, за да изглежда по-нисък, се затътри по Шейсет и трета улица. От глад и безсъние му се виеше свят.

— Ей, вие!

Редър се обърна. Някаква жена на средна възраст стоеше пред стъпалата на къщата и го гледаше сурово.

— Вие сте Редър, нали? Онзи, когото те се опитват да убият, нали?

Редър се обърна да продължи.

— Влезте вътре — каза жената.

Може би е капан? Но Редър знаеше, че трябва да се доверява на щедростта и добротата на обикновените хора. Той беше техен представител, тяхно копие — обикновено момче, попаднало в беда. Без тях беше обречен.

„Доверявайте се на добрите хора — беше го посъветвал Майк Тери. — Те никога няма да ви подведат.“

Влезе подир жената в гостната. Тя му посочи къде да седне и веднага се върна с чиния задушено. Стоеше и го гледаше, докато той се

храни — като маймуна от зоопарка като гризе орехи...

От кухнята се показаха две деца и впериха поглед в него. След това трима мъже с униформи на телевизионни оператори излязоха от спалнята и насочиха към него камера.

В гостната имаше голям телевизор. Докато гълташе набързо храната, Редър следеше образа си върху екрана и слушаше високия, развълнуван глас на Майк Тери:

„Той е пред вас, приятели! Джим Редър е пред вас и за пръв път хапва прилично за последните два дни. Нашите оператори се потрудиха доста, за да ви осигурят тази картина. Благодаря, момчета... Приятели, Джим Редър намери кратковременно убежище при мисис Улма О Дел в номер триста четиридесет и три на Шейсет и трета улица. Благодарим на добрата самарянка мисис О Дел. Просто изумително е как хора от най-различни слоеве приемат съдбата на Джим Редър толкова присърце!“

— Добре е да побързате — каза мисис О Дел.

— Да, мем.

— Хич не искам в апартамента да започне някаква стрелба.

— Свършвам, мем.

Едно от децата попита:

— Те наистина ли смятат да го убият?

— Млъквай! — отрязва го мисис О Дел.

„Така е, Джим — нареждаше Майк Тери. — Побързай, Джим. Убийците ти са вече близо. И съвсем не са глупави, Джим. Те са злобни и извратени изроди — така е. Но изобщо не са глупави. Те вървят по кръвата следа. Капе кръв от порязаната ти ръка, Джим.“

Едва сега Джим забеляза, че на излизане през прозореца бе порязал ръката си.

— Дайте да я бинтовам — предложи мисис О Дел.

Редър стана и си подаде ръката. След това тя му донесе кафяво сако и сива шапка с широка периферия.

— На мъжа ми са.

„Той се преоблече, приятели! — възторжено завика Майк Тери. — О, това е вече нещо ново! Той се преоблече! Остават му само още седем часа и ще бъде спасен!“

— А сега се махайте — нареди мисис О Дел.

— Тръгвам си, мем — отвърна Редър. — Благодаря.

— Според мен вие сте глупак — каза тя. — Тъпо е да се захващате с това.

— Така е, мем.

— Не си струва.

Редър ѝ благодари още веднъж и излезе. Тръгна към Бродуей, спусна се в метрото и се качи на влака в посока към Осемдесет и девета улица. Там си купи вестник и се премести в друг влак.

Погледна часовника си. Оставаха му още шест часа и половина.

Влакът се носеше под Манхатън. Редър дремеше, нахлупил шапка над очите си и скрил бинтованата си ръка под вестника. Дали някой няма да го познае? Дали се е изплъзнал от бандата на Томпсън? Или някой вече звъни, за да им каже къде е?

В полудрямка размишляваше дали е успял да измами смъртта. Или просто е един одушевен мислещ труп, който се движи само защото смъртта не бърза? О, Господи, тя е толкова бавна! Джим Редър отдавна е убит, а все още броди по земята и даже отговаря на въпроси в очакване на собственото си погребение.

Трепна и отвори очи. Нещо му се беше присънило... нещо неприятно... Не можа да си спомни какво. Пак затвори очи и се върна във времето, когато нямаше подобни неприятности.

* * *

Беше преди две години. Високият, приятен на вид младеж работеше като помощник-шофьор на товарен камион. Нямаше никакви заложи и не мечтаеше за велики дела.

Вместо него това правеше нисичкият шофьор на камиона.

— Защо не опиташ щастieto си в някакво телевизионно предаване, Джим? Ако имах твоята външност, щях да опитам. Те обичат такива момчета, които не изпъкват с нищо особено. Такива се харесват на всички. Защо не се заинтересуваш от нещо такова?

И Джим се заинтересува. Собственикът на местния магазин за телевизори му обясни най-подробно:

— Виж сега, Джим, на публиката са ѝ писнали всичките тези тренирани спортисти с техните отлични реакции и професионална смелост. Кой ще се разтревожи за такива момчета? Кой може да види

себе си, подобен на тях? Разбира се, всички искат нещо възбуждащо, но не такава, каквото предлага някой професионал за петдесет хилядарки годишно. Ето затова професионалният спорт е в упадък и разцъфтяват онези телевизионни програми, от които дъхът ти замира.

— Ясно — каза Редър.

— Преди шест години, Джим, конгресът прие закон за доброволното самоубийство. Дъртаците сенатори надрънкаха маса тъпотии за свободната воля, самоопределението и самооценката. Глупости на квадрат! Да ти кажа ли какво представлява законът на практика? Ето това: всеки може да рискува живота си за солидна печалба. Преди, аки искаш да рискуваш за големи мангизи, трябваше да си професионален боксьор, професионален хокеист, ръгбист... А сега и на обикновените хора като теб, Джим, също им се предоставя такава възможност.

— Ясно — каза Редър.

— Най-добрите възможности. Ето например ти. С нищо не си по-добър от останалите. Всичко, което ти можеш, може и всеки друг. Ти си най-обикновен човек. Мисля, че тези телевизионни уестърни са само за теб.

И Редър си позволи да помечтае. Телевизията може би откриваше пред него — човек без особени заложиби и подготовка — пътя към богатството. Написа писма в отдела на предаването „Опасност“ и сложи в плика снимката си. Предаването прояви интерес. Компанията Джи Би Си изясни всичко за него и се убеди, че е достатъчно обикновен, за да удовлетвори и най-недоверчивите зрители. Провериха произхода и връзките му. Накрая го повикаха в Ню Йорк, където с него разговаря мистър Мулян.

Мулян беше мургав и крайно енергичен човек, който непрекъснато дъвчеше дъвка.

— Ставате — каза той. — Само че не за „Опасност“. Ще излезете в „Авариите“. Това е дневна половинчасова програма по трети канал.

— Прекрасно — каза Редър.

— Няма за какво да ми благодарите. Наградата е хилядарка, ако победите или заемете второ място, и утешителни сто долара, ако загубите. Но това не е толкова важно.

— Да, сър.

— „Авариите“ е дребно предаване. Джи Би Си го използва под формата на изпит. Онези, които заемат първо и второ място в „Авариите“, ще участват в „Критично положение“. А там наградата е много по-голяма.

— Знаем, сър.

— Освен „Критично положение“ има и други първокласни предавания на ужасите — „Опасност“ и „Подводен риск“. Тези предавания се транслират по цялата страна и носят огромни награди. А оттам вече може да се пробие към нещо истинско. Успехът зависи само от вас самия.

— Ще се постарая, сър.

Мулян за миг престана да дъвче и в гласа му се долови нещо като уважение.

— Вие ще успеете, Джим. Запомнете най-важното: вие сте народът, а народът може всичко!

Те се разделиха и след време Редър подписа документ, който освобождава Джи Би Си от всякаква отговорност, ако по време на състезание той се лиши от отделни части от тялото, от разсъдъка или живота си — съгласно Закона за доброволното самоубийство.

След три седмици дебютира в „Авариите“.

Програмата беше направена по класическия бразец на автомобилните състезания. Неопитни шофьори седят в мощни американски и европейски състезателни коли и се понасят по главозамайващо 30-километрово супертрасе. Редър се разтрепера от страх, когато включи неправилно скоростите и огромният мазерати стартира като ракета.

Състезанието беше истински кошмар, изпълнен с викове, вопли и мирис на горящи автомобилни гуми. Редър се държеше отзад и даде възможност на първите да се сплескват като палачинки на острите завои. Когато носещият се пред него ягуар се вряза в алфаромеото и двете заедно излетяха извън пистата, той се добра до третото място. Опитва се да заеме второ място на последната 5-километрова отсечка, но не успя — беше доста тясно. Едва не излетя от един остър завой, но успя да овладее колата и запази третото място. На последните петдесет метра обаче челната кола счупи колянов вал и Редър приключи втори.

Наградата беше хиляда долара. Получи четири писма от поклоннички, а някаква дама му изпрати две вази за цветя. Поканиха

го да участва в предаването „Критично положение“.

За разлика от другите програми, в „Критично положение“ най-важна беше личната инициатива. В началото на предаването лишиха Редър от съзнание с безвреден наркотик. Събуди се в кабината на малък самолет, летящ на височина три хиляди метра. Резерворът за гориво беше почти празен. Парашут нямаше. И той, Джим Редър, трябваше да кацне.

Разбира се, не беше летял никога преди това. Отчаяният Редър дърпаше всевъзможните лостове за управление. Спомни си как в същата програма предната седмица участникът се събуди в подводница и като отвори погрешен клапан, потъна.

Хиляди зрители със затаен дъх следяха как едно обикновено момче, като тях самите, търсеше изход от положението. Джим Редър беше един от тях. И всичко, което можеше да направи това момче, можеха да направят и те. Той беше един от народа, беше техен представител.

Редър успя да направи нещо като кацане. Самолетът се преобърна няколко пъти, но предпазните колани издържаха, а двигателят, колкото и странно да беше, не се взриви.

Джим се измъкна от тази история с две счупени ребра, три хиляди долара и правото да участва в предаването „Тореадор“, когато му зарастнат ребрата.

Най-после първокласно предаване! В „Тореадор“ плащаха десет хилядарки. Трябваше просто да прободеш с шпагата огромния черен бик — както правят истинските опитни тореадори.

Състезанието се проведе в Мадрид, защото боят с бикове бе забранен в Щатите. Предаването се транслираше по цялата страна.

Испанците харесаха високия флегматичен американец. Пикадорите работиха усърдно с пиките в опитите да притъпят амбициите на бика. Банделирелите се стараеха да уморят животното, вместо само да го дразнят. А вторият матадор, мрачен мъж от Алхесираса, едва не счупи врата на бика със заблуждаващите си движения.

Но след като бе казано и направено всичко според традицията, Джим Редър остана сам на пясъка, несръчно стиснал червената мулета в лявата ръка и шпагата в дясната, лице в лице с окървавения еднотонен черен бик.

Някой викна: „Ръгни го в белия дроб, омбре! Не се прави на герой, ръгни го в белия дроб!“. Но Джим помнеше друго: „Прицели се с шпагата и я забий зад рогата!“ — така го съветваше техническият консултант в Ню Йорк.

Заби я, но шпагата отскочи, попаднала на кост, бикът подхвана Редър и го прехвърли през гърба си. Редър се изправи, като по чудо останал без дупка в тялото, взе друга шпага и затворил очи, отново я заби зад рогата. И тогава Бог, който пази децата и глупците, изглежда се погрижи и за него, защото шпагата влезе като нож в масло. Бикът го изгледа изплашено и недоверчиво, омекна и рухна на пясъка.

Този път му броиха десет хиляди долара, а счупената ключица се оправи за нула време. Редър получи двайсет и три писма от поклоннички, сред тях и един страстен призив на момиче от Атлантик Сити. Освен това му предложиха да участва в ново предаване.

Редър вече не беше предишният глупак. Разбираше, че едва не заплати с живота си за една неголяма сума пари. Голямата награда беше напред и ако ще рискува, поне да е заради нея.

Така Редър се появи в предаването „Подводен риск“, което се финансираше от фирмата „Сапунът на красавицата“. С акваланг, плавници и колан с тежести, въоръжен само с нож, заедно с четирима други участници се потопи в топлите води на Карибско море. На същото място спуснаха в клетки оператори с телекамери. Състезателите трябваше да открият и извадят на повърхността съкровище, скрито там от представители на спонсорите на предаването.

Само по себе си подводното плуване не е опасно. Но организаторите се бяха постарали да привлекат вниманието на публиката с пикантни детайли: гигантски октоподи, различни видове акули, отровни корали и други ужасии от подводното царство.

Зрелището беше страхотно. Един от участниците успя да се добере до съкровището, скрито в дълбока падина, но в същия миг една мурена се добра до него. Другият хвана съкровището тъкмо в мига, когато една акула хвана него. Синьозелените води се оцветиха от кръвта — в светлината на прожекторите цветовете върху телевизионните екрани бяха фантастични! Съкровището се плъзна към дъното, Редър се гмурна след него. Тъпанчетата му едва не се спускаха от високото налягане. Хвана безценния товар и откачи баластния

колан, за да изплува. На десет метра от повърхността се наложи да се бие с другия участник.

Размахваха ножовте си под водата. Противникът разсече гърдите на Редър, но Редър със самообладанието на стар боец отблъсна ножа и измъкна от устата на противника мундщука на акваланга.

Това беше всичко. Редър се показва на повърхността и предаде на намиращата се наблизо лодка спасеното съкровище. То се оказа серия сапуни „Голямото съкровище“, произведени от фирмата „Сапунът на красавицата“.

Получи двайсет и две хиляди долара и триста и осемдесет писма от поклоннички, както и едно заслужаващо внимание предложение от някакво момиче от Макона, над което се замисли сериозно. Полежа в болница, където безплатно излекуваха прободената му гръд и травмираните тъпанчета.

Тогава дойде предложението за най-вълнуващата програма „Награда за риска“. И започнаха истинските неприятности.

* * *

Внезапното спиране на влака го измъкна от дрямката му. Редър повдигна шапката си и видя, че мъжът срещу него го гледа и шепне нещо на дебелината си съседка. Нима го бяха познали?

Щом вратите се отвориха, Редър излезе от вагона и погледна часовника си. Оставаха пет часа.

На спирка Манхасет взе такси и помоли да го закарат в Ню Салем.

— В Ню Салем ли? — шофьорът го разглеждаше в огледалото за обратно виждане.

— Точно така.

Шофьорът включи станцията си. „Курс до Ню Салем. Правилно — Ню Салем. Ню Салем!“

И тръгнаха. Редър се намръщи — не беше ли това някакъв сигнал? Разбира се, таксиметровите шофьори винаги съобщават курсовете си на диспечера. И все пак в гласа на шофьора имаше нещо...

— Оставете ме тук — каза Редър.

Плати и тръгна по тесен междуградски път, криволичещ през рядка гора. Дърветата бяха раздалечени и твърде ниски, за да го скриват. Редър започна да търси скривалище.

За гърба си чу грохот на тежък камион. Редър продължи, нахлузил шапката над очите си. Когато обаче камионът се приближи, чу гласа от телевизора в джоба му: „Пази се!“.

Метна се в канавката. Камионът профуча край него, едва не го закачи, после изскърца и спря. Шофьорът извика:

— Ето го! Стреляй, Хари, стреляй!

Редър се затича към гората, а куршумите косяха листата над главата му.

„Ето, случи се отново! — гласът на Майк Тери звънтеше от възбуда. — Страхувам се, че Джим Редър си е позволил да се успокои, подлъган от измамното чувство за безопасност. Не трябваше да правиш това, Джим! Та нали животът ти е поставен на карта! Преследват те убийци. Бъди внимателен, Джим, остават още четири часа и половина!“

Шофьорът закрещя:

— Клод, Хари, по-бързо в камиона. Сега вече го пипнахме!

„Пипнаха те, Джим Редър! — възкликна Майк Тери. — Но все още имаш време! Можеш да благодариш на добрата самарянка Сюзи Питърс, която живее на Елм стрийт номер дванайсет, Саунт Орандж, Ню Джърси. След минута ще ви покажем малката Сю... Погледнете, приятели, въртолетът на нашите оператори пристигна на мястото на събитието. Сега вече можете да видите как Джим Редър бяга и как убийците го обкръжават...“

Като пробяга стотина метра в гората, Редър се озова на бетонна магистрала. Рядката горица остана зад гърба му. Един от бандитите тичаше право към него. Камионът също се насочи към него.

В същия миг от противоположната страна на пътя изскочи лека кола. Редър се затича по шосето, размахал отчаяно ръце. Колата спря.

— По-бързо! — викна младата блондинка зад волана.

Редър се хвърли в колата. Момичето натисна газта докрай и едва не прегазиха бандита, застанал на пътя им.

Колата успя да изчезне, преди камионът да доближи на един изстрел разстояние.

Редър се изтегна на седалката. Момичето съсредоточи цялото си внимание в управлението, като сегиз-тогиз поглеждаше дали камионът не ги преследва.

„Ето, случи се отново! — викаше Майк Тери в екстаз. — За пореден път Джим Редър се измъкна от ноктите на смъртта благодарение на добрата самарянка Дженис Мороу, Лекстингтън авеню, номер четирисотин тридесет и три, Ню Йорк. Да сте виждали нещо подобно, приятели? Мис Мороу се промъкна под дъжд от куршуми и изтръгна Джим Редър от лапите на смъртта! По-късно ще интервюираме мис Мороу и ще я попитаме какво изпитва сега. А докато Джим Редър бяга — може би към своето спасение, може би към нови опасности — чуйте кратко съобщение от нас. Не изключвайте телевизорите си! На Джим му остават още четири часа и десет минути, едва тогава ще е в безопасност. Но... всичко може да се случи.“

— Слава богу, изключиха ни — каза момичето. — Дявол да го вземе, мистър Редър, какво ви става?

— А?

Момичето беше малко над двайсетте. Изглеждаше красиво и недостъпно. Редър забеляза, че има приятно лице и елегантна фигура.

— Мис — каза той, — не знам как да ви благодаря.

— Да сме наясно — каза Дженис Мороу. — Изобщо не съм добрата самарянка. Работя в Джи Би Си.

— Те ли решиха да ме спасят?

— Каква съобразителност!

— И защо?

— Вижте, Редър, това е скъпа програма. И сме длъжни да организираме първокласно зрелище. Ако броят на зрителите и слушателите падне, отиваме на кино. А вие не ни помагате.

— Защо?

— Защото сте просто ужасен! — каза момичето раздражено. — Не оправдахте надеждите ни и не ставате за нищо. Какво, да не би животът да ви е омръзнал?

— Старая се с всички сили.

— Хората на Томпсън можеха да ви ликвидират досега поне десет пъти. Трябваше да ги убеждаваме да карат по-кротко. А иначе все едно стрелят по неподвижна мишена. Хората на Томпсън ни

помагат, но колко още ще могат да се преструват? Ако не бях дошла сега, щеше да се наложи да ви убият, а времето още не е изтекло.

Редър я гледаше, без да разбира как едно хубаво момиче може да говори така. Тя го погледна и веднага прехвърли вниманието си върху пътя.

— Не ме гледайте така! — каза тя. — Сам решихте да рискувате живота си за пари. Голям герой! За големи пари! Затова не се правете на бакалин, преследван от хулигани.

— Знам.

— Щом е така и не можете да се оправите, поне умрете както подобава.

— Не, вие не искахте да кажете това, нали? — проговори Редър.

— Сигурен ли сте? До края на предаването остават още три часа и четириесет минути. Ако оживеете — отлично, ще спечелите. А ако не, накарайте ги поне да потичат за техните пари.

Редър кимна, без да откъсва погледа си от нея.

— След няколко секунди ще ни включат отново. Аз ще разиграя повреда в колата и ще ви пусна. Бандата на Томпсън засега не се вижда. Сега вече ще ви убият веднага, щом им падне такава възможност — ясно ли ви е?

— Да — каза Редър. — Ако оцелея, мога ли някога да ви видя?

Тя сърдито сви устни.

— На глупак ли се правите?

— Не, просто наистина искам да ви видя. Може ли?

Тя го изгледа с любопитство.

— Не знам. Оставете това. По-добре е да се скриете в гората. Готов ли сте?

— Да. Къде мога да ви намеря? Искам да кажа после, след това...

— О, Редър, вие изобщо не ме слушате! Тичайте към гората, ще намерите един овраг. Малък е, но можете да се скриете.

— Къде да ви намеря? — попита отново Редър.

— В указателя на Манхатън — спря колата. — Хайде, Редър, бягайте!

Той отвори вратата.

— Почакайте — тя се наведе и го целуна. — Желая ти късмет, глупако. Позвъни ми, ако се измъкнеш.

Той изскочи от колата и се затича към гората.

* * *

Тичаше покрай брезите и боровете, покрай една уединена къща, през големия прозорец на която го гледаха множество любопитни лица. Изглежда някой от тях бе повикал бандитите, защото те бяха съвсем близо, когато се добра до изринатия от дъждовете малък овраг. „Тези достойни, уважаващи закона граждани не искат да се спася — помисли си с тъга Редър. — Те искат да видят как ме убиват.“ А може би пък се наслаждават как се измъква на косъм от смъртта?

Спусна се в оврага, мушна се в гъстите храсти и замря. Бандитите на Томпсън се показаха от двете му страни. Оглеждаха се внимателно. Редър затаи дъх.

Чу се изстрел. Един от бандитите бе застрелял катерица.

Редър чу над главата си шумът на въртолета на телестудиото. Дали са насочили към него камерите си? Възможно е. Ако и сега се намери някоя добра самарянка...

Като гледаше нагоре, Редър зае благочестиво изражение и скръсти ръце. Молеше се наум, защото публиката не харесваше показната религиозност. Но устните му мърдаха. Шепнеше истинска молитва. Защото веднъж един глухоням зрител бе разобличил беглец, който вместо молитва повтарял таблицата за умножение — такива номера не вършат работа!

Като свърши молитвата, Редър погледна часовника си — оставаха още почти два часа.

Не искаше да умре! Колкото и да ти платят, не си заслужава да умреш! Просто е бил луд, просто не е бил на себе си, когато се съгласи на това...

Но сам не си вярваше — беше напълно здрав умствено и психически.

* * *

Само преди седмица стоеше на подиума в студиото на предаването „Награда за риска“, мигаше под светлините на прожекторите, а Майк Тери му разтърсваше ръката.

— И така, мистър Редър — каза Тери сериозно, — разбрахте ли добре правилата на играта, в която ще участвате?

Редър кимна.

— Ако ги приемате, ще бъдете преследван цяла седмица. Ще бъдете преследван от убийци, Джим. Опитни убийци, които законът преследва за престъпления, но сега свободата им е подарена, за да извършат едно-единствено законно убийство. Затова ще се стараят, Джим, разбирате ли?

— Разбирам — каза Джим. Добре разбираше също, че ще спечели двеста хиляди долара, ако остане жив през това време.

— Отново ви питам, Джим Редър. Не заставяме никого да играе, ако не иска.

— Искам да играя — отвърна Редър.

Майк Тери се обърна към зрителите:

— Госпожи и господа — каза той. — Разполагам с резултатите от изчерпателните психически изследвания, направени по наша молба от незаинтересована фирма. Всеки, който пожелае, може да получи копие от това заключение, като изпрати по пощата двацет и пет цента за пощенските разходи. Изследването показва, че Джим Редър е напълно нормален, психически уравновесен и може да носи отговорност за постъпките си. — Той се обърна към Редър: — Все още ли искате да участвате, Джим Редър?

— Да, искам.

— Браво! — извика Майк Тери. — И така, Джим Редър, запознайте се с тия, които ще се постарят да ви убият.

Под подсвиркванията на зрителите на подиума излезе бандата на Томпсън.

— Погледнете ги, приятели — Майк Тери не скри презрението си. — Погледнете ги тези човеконенавистни, коварни, злобни и напълно безнравствени същества. За тях няма други закони, освен уродливите закони на престъпния свят. За тях няма други понятия за чест, освен нужните на страхливия наемен убиец.

Публиката се вълнуваше.

— Какво ще кажете, Клод Томпсън? — попита Тери.

Клод, говорителят на бандата, се доближи до микрофона. Беше слаб, гладко избръснат и старомодно облечен човек.

— Аз мисля така — изхриптя той. — Аз мисля така: ние не сме по-лоши от другите. Е... нещо като войници на война. Те също убиват, нали? Или да вземем всички подкупи или подаръците на разните там в правителството или в синдикатите. Всеки гледа да лапне колкото може повече.

Томсън не успя да каже нищо повече — страхотно бързо и решително Майк Тери опроверга доводите му. Разби ги на пух и прах. Въпросите на Тери попадаха точно в целта.

Той сложи ръка върху рамото на Редър.

— Ето човекът, който се съгласи да стане ваша жертва, ако разбира се, успеете да го хванете.

— Ще го хванем — уверено отвърна Томпсън.

— Не бъдете толкова самоуверени, Джим Редър се е бил с див бик! Сега излиза срещу чакали. Той е среден човек. Той е един от народа. Народът, който ще ви довърши — вас и подобните на вас.

— Въпреки това ще го пипнем.

— И още нещо — продължи Тери спокойно. — Редър не е сам. Простите хора на Америка са на негова страна. Добрите самаряни от всички краища на необятната ни страна са готови да му помагат. Невъоръженият и беззащитен Джим Редър може да разчита на тяхното добро сърце. Защото е техен представител! Обикновените, простите хора ще се застъпят за Джим Редър, а те са много — тези обикновени хора. Те са народът!

* * *

Редър си мислеше за това, легнал неподвижно в храстите. Да, хората му помагаха. Но помагаха и на убийците му.

Джим потрепера — сам беше направил избора и сам отговаряше за всичко. А може би и психолозите носят някаква отговорност? А Майк Тери, който даваше цяла планина пари на един беден човек? Не беше ли точно народът изплел тази примка, не той ли беше я сложил на шията му? А той, глупакът, наричаше всичко това „свободна воля“...

— Аха! — чу нечий глас.

Редър вдигна очи и видя над себе си охранен едър мъж. Носеше пъстро сако от туид. На шията му висеше бинокъл, в ръката си държеше бастун.

— Мистър, моля ви, не говорете.

— Ей — закрепя дебелакът, — ето го!

„Идиот — помисли си Редър. — Проклет глупак, който си мисли, че си играем на криеница.“

— Насам, насам! — крещеше мъжът.

Редър изпсува, скочи на крака и хукна. Като излезе от оврага, видя в далечината бяла сграда. Затича се към нея. Дебелакът крещеше отзад:

— Ето го, ето го! Не виждате ли бе, глупаци такива!

Бандитите започнаха да стрелят. Ридър тичаше, като се спъваше на всяка крачка.

— Ето го! — запищяха деца. — Ето го!

Редър изстена и продължи. Като приближи до бялата сграда, видя, че е черква.

В този момент един куршум се заби над коляното му.

Телевизорът в джоба не спираше:

„Какъв финал, приятели, какъв завършек! Редър е ранен. Той е ранен, приятели, той пълзи, той се гърчи от болки, но не се предава! Не, не е такъв Джим Редър! Каква покъртителна сцена!“

Редър лежеше в черквата. Детско гласче отвън се задавяше от виковете:

— Влезе тук, мистър Томпсън! По-бързо, още има време да го хванете!

„Черквата не е ли убежище и светиня?“ — помисли си Редър.

Вратата се отвори широко и той разбра, че вече не е останало нищо свято. Като събра всичките си сили, Редър пропълзя зад олтара, а след това към задния вход.

Озова се в старо гробище. Запълзя между кръстовете, сред мраморните и гранитни надгробни плочи, сред паметниците и грубите дървени кръстове. Куршум удари надгробната плоча до него. Редър изпълзя до един току-що изкопан гроб и се плъзна в него.

Лежеше по гръб и гледаше небесната синева. Изведнъж над него се надвеси черна фигура, която закри небето. Звънна метал. Фигурата се прицели в него.

Редър се прости с надеждата завинаги.

„Спри, Томпсън!“ — гласът на Майк Тери гърмеше, усилен от високоговорителите.

Революерът трепна.

„Часът е пет и една секунда! Седмицата изтече! Джим Редър победи!“

От студиото се разнесе многогласният приветствен вик на публиката. Бандата на Томпсън мрачно обгради гроба.

„Той победи, приятели! — Майк Тери се опитваше да надмине себе си. — Погледнете, погледнете към екраните! Дойдоха полицаите да отведат бандитите на Томпсън далеч от тяхната жертва. Жертвата, която те все пак не успяха да убият! И всичко това благодарение на вас, добри самаряни на Америка. Вижте, приятели, добри ръце изваждат Джим Редър от гроба, неговото последно убежище. Добрата самарянка Дженис Мороу е също тук. Кой знае, може пък това да е начало на роман? Джим изглежда е припаднал, приятели, лекарят му дава нещо възбуждащо. Той спечели двеста хиляди долара! А сега ще чуем самия Джим Редър!“

Последва кратка пауза.

„Странно. Страхувам се, приятели, че сега няма да чуем гласа на Джим. Лекарят го преглежда. Минутка...“

Отново пауза.

„Това е преумора, приятели, страшна преумора. Така каза лекарят. Е, какво пък, Джим Редър не е съвсем наред, но ще му мине. В Джи Би Си работят най-добрите психиатри и психоаналитици в страната. Ще направим за храброто момче всичко, което е в човешките възможности. И всичко за наша сметка! — Майк Тери хвърли поглед към студийния часовник. — А сега е време да свършваме, приятели. Следете обявите на нашата нова грандиозна програма на ужасите. И не се разстройвайте — скоро ще видим отново Джим Редър сред нас.“

Майк Тери намигна и се усмихна на зрителите.

„Той просто е длъжен да оздравее. Той е като всички нас и ние залагаме на него.“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.